

Weten we voldoende?

Taakdelegatie in de praktijk

De eerste gedachte bij het onderwerp 'Taakdelegatie' is ongetwijfeld dat dit een thema is waarover we toch onderhand wel voldoende weten. Niets is echter minder waar. Dat blijkt maar weer uit een recente uitspraak van het Centraal Tuchtcollege voor de Gezondheidszorg (CTG)¹. In deze zaak kreeg de tandarts een berisping voor een onjuiste wijze van taakdelegatie.

Jolanda van Boven

Casus

De situatie was als volgt. Een patiënt belde de praktijk en vroeg om een afspraak bij de tandarts omdat er een stukje van een kies rechtsboven (element 15) was afgebroken. De telefoniste vertelde dat de tandarts op dat moment in het buitenland verbleef en tot en met de week daarop afwezig zou zijn. Wel was er een mogelijkheid voor een afspraak op die dag bij een ander. De afspraak werd gemaakt, echter heeft de telefoniste wel de naam maar niet de functie van de behandelaar (een mondhygiënist) genoemd, terwijl dit volgens het praktijkprotocol wel was voorgeschreven.

De mondhygiënist heeft onderzoek gedaan naar element 15 en constateerde dat een stukje daarvan naast een bestaande amalgaanvulling was afgebroken. In overleg met een aanwezige tandarts en in overleg met de patiënt

werd gekozen voor een behandeling bestaande uit het vervangen van de oude amalgaanrestauratie door een meervlakscomposietvulling. Daarbij werd ook het afgebroken palatinale knobbeltje hersteld. Diezelfde dag stuurde de patiënt een e-mail naar de praktijk met een klacht over de mondhygiënist, onder meer inhoudende dat de organisatie van de praktijk niet op orde was. Zo wist zij niet dat de behandelaar een mondhygiënist was.

Oordeel CTG

Ter beantwoording ligt op de eerste plaats de vraag voor of de tandarts tuchtrechtelijk een verwijt kan worden gemaakt dat de organisatie van haar praktijk te wensen overlaat, waardoor tekortgeschoten wordt in de te verlenen zorg. Die vraag beantwoordt het CTG bevestigend. De tandarts dient ervoor te zorgen dat haar praktijk op zodanige wijze is georganiseerd dat

daar altijd, ook indien zijzelf niet aanwezig is, de zorg wordt verleend die van een tandartsenpraktijk mag worden verwacht. In dit geval een deugdelijke taakdelegatie.

“De functie van de behandelaar werd niet genoemd.”

Het CTG benadrukt dat taken gedelegeerd mogen worden, maar dan gelden - kort samengevat - wel de volgende regels (art. 38 Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg Wet BIG):

● De tandarts moet weten dat degene aan wie de taken worden gedelegeerd, voldoende bekwaam is, dat er zo nodig aanwijzingen kunnen worden gegeven en dat de mogelijkheid van toezicht en tussenkomst is verzekerd.

- Degene die de gedelegeerde taken uitvoert, moet handelen in opdracht van de tandarts, moet eventuele aanwijzingen opvolgen en moet zelf weten voldoende bekwaam te zijn. Deze bekwaamheid betreft het technisch beheersen van het handelen, maar ook het begrijpen van de context waarin de handeling plaatsvindt.
- Om taken zorgvuldig te delegeren is een oordeel door de tandarts over de bekwaamheid van de opdrachtnemer vereist. Het eerste referentiekader om die bekwaamheid vast te stellen, is dat de tandarts kijkt welke handelingen tot het deskundigheidsgebied van de opdrachtnemer (bijvoorbeeld mondhygiënist of preventie-assistent) behoren. Dan oordeelt de tandarts of die specifieke medewerker met betrekking tot die handelingen bekwaam is, zo niet dan is nadere scholing vereist.

Functioneel- en niet-functioneel zelfstandig

Belangrijk is nog om een onderscheid te maken tussen gedelegeerde handelingen waarbij de mogelijkheid van toezicht en tussenkomst van de tandarts vereist is (opdrachtnemer is 'niet-functioneel zelfstandig') en handelingen waarbij dit niet is vereist. Een voorbeeld van deze laatste categorie zijn handelingen die de Wet BIG aanduidt als handelingen waarvoor een opdrachtnemer 'functioneel zelfstandig bevoegd' is. Een mondhygiënist is bijvoorbeeld 'functioneel zelfstandig' ten aanzien van het in opdracht van de tandarts toepassen van lokale anesthesie en het behandelen van primaire caviteiten.

De verdere eisen die aan een opdracht worden gesteld zijn dat de opdracht op schrift moet staan en dat de tandarts de patiënt informeert over de reden van de opdracht en de

gang van zaken bij en na de uitvoering van de opdracht; daarbij hoort ook controle achteraf. Vervolgens moet de patiënt toestemming verlenen voor de opdracht en de uitvoering ervan.

Het CTG wijst er in deze zaak op dat de behandeling - het vervangen van de oude amalgaanrestauratie door een

meervlakscomposietvulling en het herstellen van een afgebroken palatinale knobbel - een voorbehouden handeling is die de mondhygiënist niet 'functioneel zelfstandig' mag uitvoeren. De mondhygiënist heeft echter deze handelingen verricht zonder opdracht van en zonder toezicht door een tandarts en dus ook zonder nacontrole van de tandarts.

Uitspraak CTG

Tijdens de zitting van het CTG bleek dat door de mondhygiënist zelfstandig, zonder schriftelijke opdracht van en toezicht door een tandarts, voorbehouden handelingen worden verricht. De mondhygiënist heeft verklaard dat de door haar verrichte behandelingen nooit door een tandarts werden gecontroleerd en de tandarts heeft verklaard dat zij controle op het werk van de mondhygiënist uitoefende op het moment dat zij een patiënt, nadat die bij een eerder consult door de mondhygiënist was behandeld, weer op consult kreeg.

Het CTG oordeelt dat het in de praktijk van de tandarts wel een protocol 'Voorbehouden handelingen' is opgesteld, maar dat dit niet geheel conform wet- en regelgeving is (er stonden dus ook wél juiste vereisten in) en bovendien dat dit protocol structureel niet werd gevolgd. Dit alles valt de tandarts tuchtrechtelijk te verwijten.

Het protocol behoort tot de praktijkorganisatie en van onjuistheden en of onduidelijkheden daarin kan de tandarts een verwijt worden gemaakt.

Het CTG oordeelt dat - gelet op de ernst van het verweten handelen - niet kan worden volstaan met een waarschuwing, maar dat de maatregel van berisping op zijn plaats is.

Deze uitspraak laat maar weer eens zien hoe belangrijk het is om de praktijkorganisatie op het gebied van taakdelegatie op orde te hebben.

Mr Jolanda J.A. van Boven, VAN BOVEN Juridisch Adviesbureau, Arnhem

¹CTG 4 februari 2021. ECLI:NL:TGZCTG:2021:47.

**“De mondhygiënist heeft de
handelingen verricht zonder opdracht
van en zonder toezicht door
een tandarts.”**

